

หนองกอมเกาะ อ.เมือง จ.หนองคาย
www.facebook.com/nongkhainews

การจัดทำข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

กองอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

กรมทรัพยากรน้ำ

Photo by

MIT
2566

ทำไมต้องทำข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำ ?

2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514 อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถิ่นอาศัยของนกน้ำ (อนุสัญญาแรมซาร์) ลงนามที่ เมืองแรมซาร์ ประเทศอิหร่าน

21 ธันวาคม พ.ศ. 2518 อนุสัญญามีผลบังคับใช้ อนุสัญญานี้จัดทำกรอบสำหรับการดำเนินการระดับชาติและความร่วมมือระหว่างประเทศสำหรับการอนุรักษ์และการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำและทรัพยากรอย่างชาญฉลาดเพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยของนกน้ำ

การประชุม COP ตั้งแต่อนุสัญญามีผลใช้บังคับ :

- COP1 ที่เมือง Cagliari ประเทศอิตาลี (24-29 พฤศจิกายน 2523)
- COP2 ในเมืองโกรนิงเกน เนเธอร์แลนด์ (7-12 พฤษภาคม 2527)
- COP3 ในเรจินา แคนาดา (27 พฤษภาคม-5 มิถุนายน 2530)
- COP4 ในเมืองมอเทรอร์ช สวิตเซอร์แลนด์ (27 มิถุนายน-4 กรกฎาคม 2533)
- COP5 ที่เมืองคุชิโระ ประเทศญี่ปุ่น (9-16 มิถุนายน 2536)
- COP6 ในเมืองบรีสเบน ออสเตรเลีย (19-27 มีนาคม 2539)
- COP7 ในซานโฮเซ คอสตาริกา (10-18 พฤษภาคม 2542)
- COP8 ในวาเลนเซีย สเปน (18-26 พฤศจิกายน 2545)
- COP9 ในกัมปาลา ยูกันดา (8-15 พฤศจิกายน 2548)
- COP10 ณ เมืองซางวอน สาธารณรัฐเกาหลี (28 ตุลาคม-4 พฤศจิกายน 2551)
- COP11 ณ เมือง Bucharest โรมาเนีย (6-13 กรกฎาคม 2555)
- COP12 ณ เมืองปุนตาเดลเอสเต (Punta del Este) Uruguay (2-9 มิถุนายน 2558) ในคู่มือแผนยุทธศาสตร์ Ramsar ฉบับที่ 4 และคู่มืออื่น ๆ ปราบกฏแนวทางของอนุสัญญาเกี่ยวกับ “การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและการใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด”
- COP13 ณ เมืองดูไบ (Dubai) United Arab Emirates (21-29 ตุลาคม 2561)
- COP14 ณ นครเจนีวา Switzerland และคู่ขนานกับเมืองอู่ฮั่น China (5-13 พฤศจิกายน 2565)

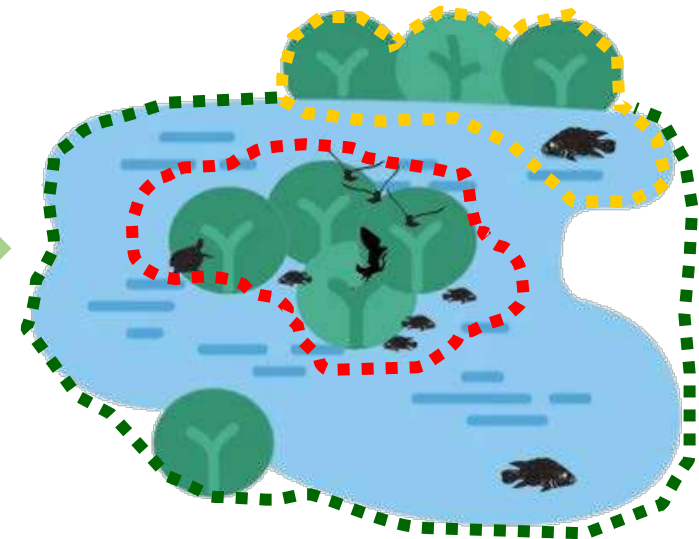
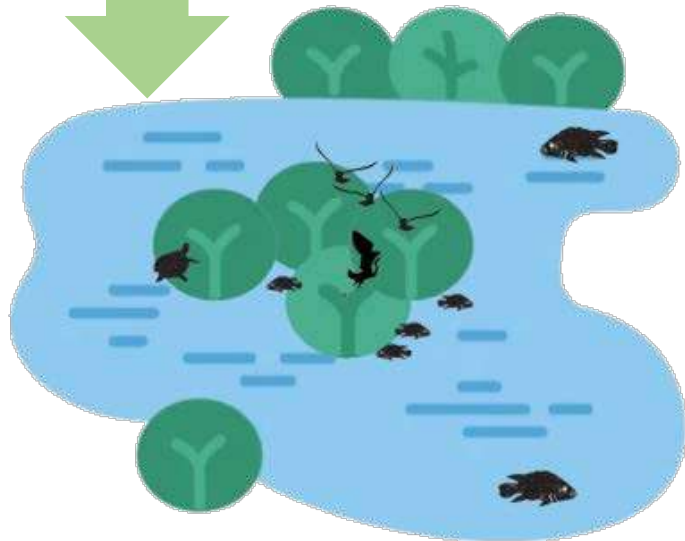

การกำหนดเขตอนุรักษ์ เขตพัฒนา เขตกันชน พื้นที่ชุ่มน้ำ

มาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ตาม มติคณะรัฐมนตรี

วันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

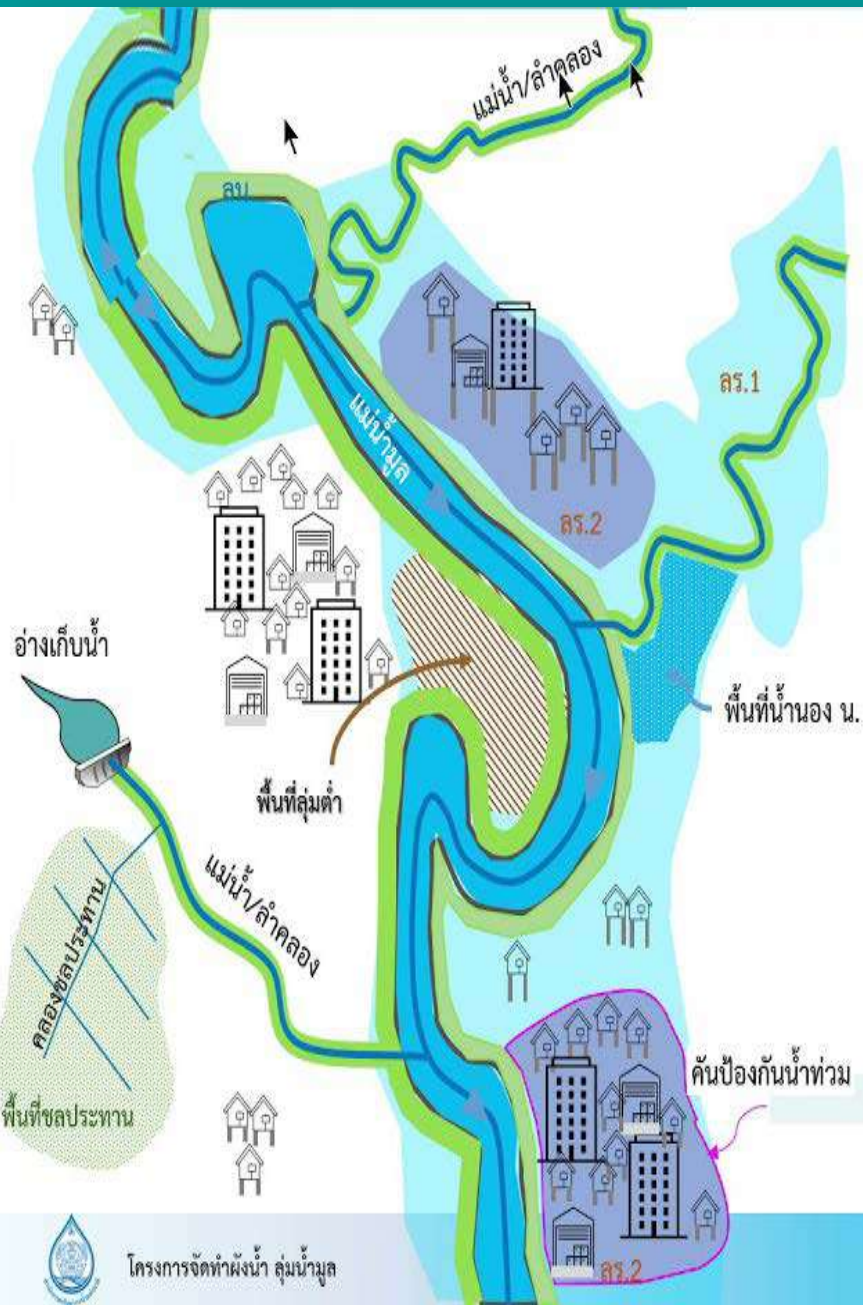
มาตรการที่ 9. ให้มีการจัดทำ**แผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ**ที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อคุ้มครอง พื้นที่ชุ่มน้ำ โดยมีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็น**เขตอนุรักษ์**และ**เขตพัฒนา** พร้อมทั้งกำหนด**แนวเขตกันชนพื้นที่** ตลอดจนกำหนดกิจกรรมที่สามารถกระทำได้และห้ามกระทำในพื้นที่

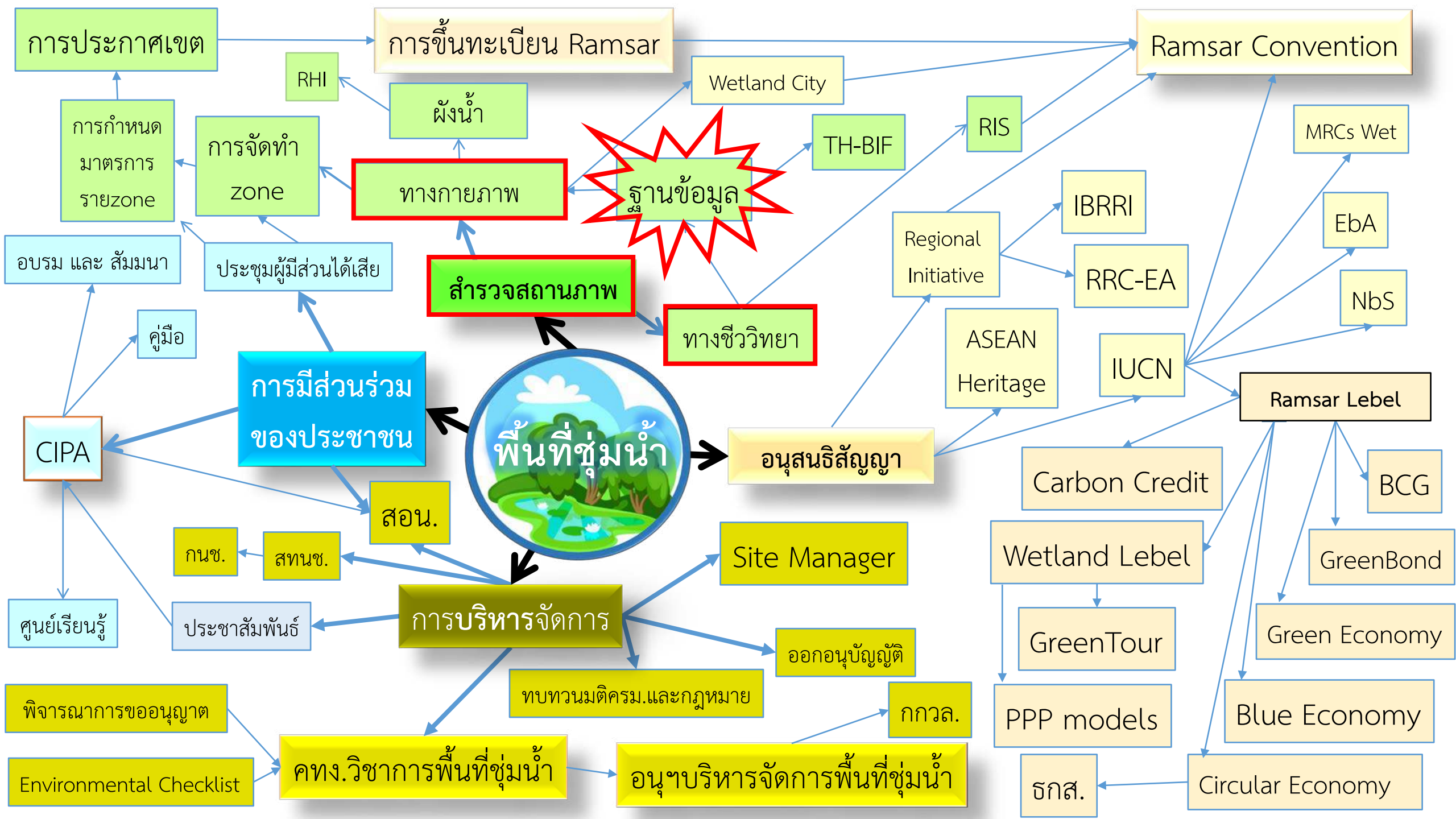

พรบ.ทรัพยากรน้ำ 2561

มาตรา 4 วรรค 8 ในพระราชบัญญัตินี้

“**ผังน้ำ**” หมายความว่า แผนที่หรือแผนผังแสดงระบบทางน้ำ ที่มีน้ำไหลผ่าน ซึ่งเชื่อมโยงกันตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงทางออกสู่พื้นที่แหล่งน้ำ ทะเล หรือทางออกทางน้ำระหว่างประเทศ ซึ่งระบบทางน้ำดังกล่าวครอบคลุมทั้งแม่น้ำ ลำคลอง ห้วย หนอง บึง กุด ป่าบุง ป่าทาม **พื้นที่ชุ่มน้ำ** พื้นที่แหล่งกักเก็บน้ำ พื้นที่ทางน้ำหลาก พื้นที่น้ำนอง พื้นที่ลุ่มต่ำ ทางน้ำหรือพื้นที่อื่นใดที่มีลักษณะทำนองเดียวกันไม่ว่าจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น โดยทางน้ำดังกล่าวอาจมีน้ำไหลผ่านตลอดทั้งปีหรือบางช่วงเวลาก็ได้

คู่มือการจัดทำข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ

คู่มือการจัดทำข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ

	หน้า
บทที่ 1 ความแตกต่างของทรัพยากรน้ำสาธารณะ กับพื้นที่ชุ่มน้ำ	2
1.1 นิยาม และกฎหมาย	2
1.2 องค์ประกอบ	3
บทที่ 2 โครงสร้างของเอกสารข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ	5
2.1 ที่ตั้ง แผนที่และสถานะของพื้นที่	5
2.2 ผังน้ำตาราง แผนภูมิ และผังการแบ่งเขตพื้นที่การใช้ประโยชน์	5
2.3 ตารางข้อกำหนดการใช้พื้นที่	7
บทที่ 3 ขั้นตอนและวิธีการจัดทำข้อมูล	8
3.1 แนวทางปฏิบัติในพื้นที่ชุ่มน้ำ	8
3.2 ขั้นตอนการวางแผนการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด	8
3.3 ขั้นตอนการดำเนินการสำรวจพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น	9
3.4 ข้อมูลที่จัดเก็บสำหรับพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น	11

บทที่ 1 ความแตกต่างของทรัพยากรน้ำสาธารณะ กับพื้นที่ชุ่มน้ำ

1.1 นิยาม และกฎหมาย

พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 4

"ทรัพยากรน้ำสาธารณะ" หมายความว่า น้ำในแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้หรือที่ลงไว้ ให้ประชาชนใช้ร่วมกัน หรือโดยสภาพประชาชนอาจใช้ประโยชน์ร่วมกัน และให้หมายความรวมถึงน้ำ ลำคลอง ทางน้ำ บึง แหล่งน้ำใต้ดิน ทะเลสาบ น้ำนํ้าภายใน ทะเลสาบเขตรื่นพื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งน้ำตามธรรมชาติอื่น ๆ แหล่งน้ำที่รัฐจัดสร้างหรือพัฒนาขึ้นเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน แหล่งน้ำระหว่างประเทศที่อยู่ในเขตประเทศไทยซึ่งประชาชนนำมาใช้ประโยชน์ได้ ทางน้ำชลประทาน ตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน และน้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

มติ ครม.ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญดังนี้

1.มลิตคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2543

- เป็นการประกาศทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ
- มาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ
- การประกาศพื้นที่คุ้มครองเสนอเป็น Ramsar site และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องได้รับการคุ้มครอง พื้นที่ศึกษาสำรวจ

2.มลิตคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

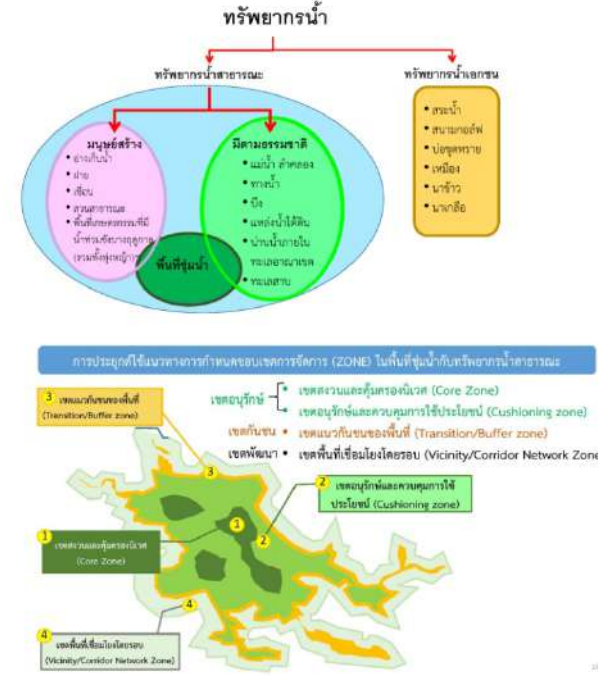
- เป็นการทบทวนทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ โดยเพิ่มเติมรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ ระดับชาติ และเพิ่มสมควรประกาศเป็น Ramsar site เพิ่มจากรายการเดิม
- เป็นการประกาศพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องได้รับการคุ้มครอง การฟื้นฟู และการศึกษาลำรางเพิ่มเติม
- เป็นการประกาศมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ 17 มาตรการ โดย 13 มาตรการ ให้กรมทรัพยากรน้ำ เป็นหน่วยงานดำเนินการสนับสนุนตามมาตรการ ด้วย

3.มลิตคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2558

- เป็นการทบทวนทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ โดยเพิ่มเติมรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ ระดับชาติ และเพิ่มสมควรประกาศเป็น Ramsar site เพิ่มจากรายการเดิม
- มีการเปลี่ยนแปลงในมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ในข้อ 10 เรื่องการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม: (EIA) จากเดิม: "ให้มีการทำรายงาน EIA สำหรับโครงการพัฒนาใดๆที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติ..." เป็น "ให้มีการทำรายงาน EIA สำหรับโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำ EIA ที่ออกตาม มาตรา 46 แห่ง พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535."

มาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ตาม มลิตคณะรัฐมนตรี วันที่ 3 พฤศจิกายน 2552
มาตรการที่ 9. ให้มีการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อคุ้มครอง พื้นที่ชุ่มน้ำที่ชุ่มน้ำ โดยมีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นเขตอนุรักษ์และเขตพัฒนา พร้อมทั้งกำหนดแนวเขตกันชนพื้นที่ ตลอดจนกำหนดกิจกรรมที่สามารถกระทำได้และห้ามกระทำในพื้นที่

1.2 องค์ประกอบ

บทบาท ความสำคัญ และคุณค่าของแหล่งน้ำ/ทรัพยากรน้ำสาธารณะ

บทที่ 1 ความแตกต่างของทรัพยากรน้ำสาธารณะ กับพื้นที่ชุ่มน้ำ

1.1 นิยาม และกฎหมาย

1.2 องค์ประกอบ

บทที่ 2 โครงสร้างของเอกสารข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ

เอกสารข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำต้องประกอบด้วยข้อมูล
อย่างน้อยดังนี้

2.1 ที่ตั้ง แผนที่และสถานะของพื้นที่ มีข้อมูลดังตาราง และแผนที่ ต่อไปนี้

ชื่อ แหล่งน้ำ	พิกัด x	พิกัด y	พื้นที่ผิว น้ำ (ไร่)	ความจุ (ลบ.ม.)	ความลึก (เมตร)	เอกสารชี้แจง ตามกฎหมาย	การประกาศเขต คุ้มครอง/อนุรักษ์	สภาพปัญหา ของแหล่งน้ำ

ที่ตั้ง จังหวัด..... อำเภอ ตำบล..... หมู่บ้าน.....
 ชุมชน..... ใกล้เคียง.....
 มีปรากฏในแผนที่หรือไม่

แผนที่ 1:50,000

2.2 มีน้ำ ซึ่งมีข้อมูลดังตาราง แผนที่ และผังการแบ่งเขตพื้นที่การใช้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

ทิศ	ชื่อลำน้ำ	น้ำไหล เข้า/ออก	มีต้นน้ำ จาก	น้ำไหล ตลอดไป/ไม่	กว้าง (เมตร)	ลึก (เมตร)	สภาพปัญหา ของลำน้ำ
เหนือ	1						
	2						
ตะวันออก	1						
	2						
ใต้	1						
	2						
ตะวันตก	1						
	2						

บทที่ 2 โครงสร้างของเอกสารข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ

2.1 ที่ตั้ง แผนที่และสถานะของพื้นที่

2.2 ผังน้ำตาราง แผนที่ และผังการแบ่งเขตพื้นที่การ ใช้ประโยชน์

2.3 ตารางข้อกำหนดการใช้พื้นที่

3.4 ข้อมูลที่จัดเก็บสำหรับพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

1 Site Data

ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงคำอธิบายสั้น ๆ ขนาด สถานที่ วันที่กำหนด

2 Bird Data

แสดงการเกิดขึ้นของนกแต่ละชนิดในแต่ละพื้นที่ รายชื่อชนิดพันธุ์สำหรับแต่ละพื้นที่รวมเฉพาะชนิดที่ระบุไว้ในเอกสาร สายพันธุ์นกที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำบางแห่งไม่มีความน่าสนใจของนกอย่างมีนัยสำคัญ

3 Maps Data

แผนผังจุดจะแสดงตำแหน่งของพื้นที่ชุ่มน้ำ

4 Criteria

รายการเกณฑ์ที่กำหนดแต่ละพื้นที่ชุ่มน้ำ

5 Physical data

ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับภูมิทัศน์ ธรณีสัณฐานวิทยา ธรณีวิทยา และดิน อย่างคร่าวๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจโดยทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำ

6 Habitat cover

ชนิดพันธุ์ที่พบ และ ระบุเปอร์เซ็นต์พื้นที่ที่พบชนิดพันธุ์ครอบคลุมของที่อยู่อาศัยบางประเภทภายในแต่ละพื้นที่ชุ่มน้ำ สิ่งเหล่านี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจโดยทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของพื้นที่ชุ่มน้ำประเภทที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์

7 Wet types

ข้อมูลกว้างๆ เกี่ยวกับประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำแต่ละแห่ง เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำน้ำจืด พื้นที่ชุ่มน้ำทางทะเล/ชายฝั่ง และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น (เวียม) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจโดยทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างคร่าวๆ ทั้งนี้พื้นที่ชุ่มน้ำมาจากทวนหนึ่งประเภทอาจเกิดขึ้นในพื้นที่เดียวกันได้

8 Adverse factors

ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับปัจจัยทางธรรมชาติหรือจากมนุษย์ที่มีนัยสำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชุ่มน้ำ และมาตรการใดๆ ที่กำลังดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา

9 Human factors

ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ เช่น การถือครอง/การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดินและกิจกรรมของมนุษย์ เช่นการใช้ป่า การตั้งที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม และมาตรการอนุรักษ์ที่ดำเนินการบนพื้นที่หรือติดกับพื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

3. การสำรวจของเขต และการจัด บัญชีกัมเขต พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น
(การกำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำ ระดับท้องถิ่น ซึ่งตั้งอยู่ในการวิจัยพื้นที่ชุ่มน้ำแบบบูรณาการและข้อมูลเชิงพื้นที่ และจัดดำเนินการวิจัยพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่นระหว่างปี 2017 และ 46 ตุลาคมรวมในพระราชบัญญัติ ไม้สี ประมาณกันภายใต้ พ.ศ. 2497)

3.1 การวิจัย
3.2 การวิจัย
(การกำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น ซึ่งตั้งอยู่ในการวิจัยพื้นที่ชุ่มน้ำแบบบูรณาการและข้อมูลเชิงพื้นที่ และจัดดำเนินการวิจัยพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่นระหว่างปี 2017 และ 46 ตุลาคมรวมในพระราชบัญญัติ ไม้สี ประมาณกันภายใต้ พ.ศ. 2497)

พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

3. การสำรวจของเขต และการจัด บัญชีกัมเขต พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น และการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติ และแนวเขตกับพื้นที่คุ้มครองที่กำหนดซึ่งควรจะสามารถทำได้และดำเนินการในพื้นที่

56 แห่ง	26,980 ไร่ x 19,473 แห่ง = 525,3815 ไร่
พื้นที่การศึกษา	ผู้ดำเนินงาน : สปท. และ กรมที่ดิน
40 ไร่	

2.3

ตรงกับข้อมูลในข้อ 3.1 เขตกันชน เขตพัฒนา ตาม

เขตพัฒนา การกระทำในขอบเขตของ

ทำได้ และห้ามกระทำของ

ท้องถิ่น

รายละเอียดตาม พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

บันทึกข้อมูลใน "ระบบ CITY INFORMATION

พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

งานการศึกษา ภาพของประเทศไทย"ผ่าน

การวิจัยที่ดิน และค่าใช้จ่าย ในพระราชบัญญัติ ให้

มาตรการที่ 9 ให้มีการ ประเมินและรายงาน และเขตพัฒนา พร้อมทั้ง กำหนดพื้นที่

3 พ.ย. 2552
ภา เขตกันชน ของ

ฐาน
mapping

ลาด

อมีการจำแนกกว่าเป็น
ครองสิ่งแวดล้อม เป็น

รวมน้อยที่สุด พื้นที่ที่
ร ๕
นานัน

ของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
นั้นๆ

กรมประมง ปม. อส.

ชนิดพันธุ์ว่า เป็น

3 พฤศจิกายน 2552

บทที่ 3 ขั้นตอนและวิธีการจัดทำข้อมูล

3.1 แนวทางปฏิบัติในพื้นที่ชุ่มน้ำ

3.2 ขั้นตอนการวางแผนการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด

3.3 ขั้นตอนการดำเนินการสำรวจพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

3.4 ข้อมูลที่จัดเก็บสำหรับพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

ข้อมูล		วัตถุประสงค์
1	ข้อมูลที่ตั้งและระบบลุ่มน้ำ	เพื่อทราบที่ตั้ง ข้อมูลกายภาพ และความเกี่ยวข้องกับระบบลุ่มน้ำ
2	โครงการที่เกี่ยวข้อง	เพื่อทราบความเกี่ยวเนื่องกับโครงการที่มีอยู่ในปัจจุบัน
3	ความสำคัญ	เพื่อทราบคุณลักษณะที่ทำให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญ
4	การใช้ประโยชน์	เพื่อทราบว่าพื้นที่นี้มีหน้าที่ (Function) อย่างไร
5	สภาพปัญหาของแหล่งน้ำ	เพื่อทราบปัญหาของพื้นที่ สำหรับพิจารณามาตรการแก้ไขต่อไป
6	แผนที่ 1:50,000	เพื่อสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานอื่นให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
7	แผนที่พื้นที่รับน้ำ	เพื่อใช้ในการบริหารจัดการน้ำในระบบลุ่มน้ำ รู้ทางน้ำเข้า-ออก
8	ผังน้ำ และตารางผังน้ำ	เพื่อสอดคล้องกับผังน้ำตาม พรบ.ทรัพยากรน้ำ 2561 ม.4 รู้ทางน้ำเข้า-ออก
9	แผนภูมิแก่งปลา	เพื่อให้เกิดการสอดคล้องกับการบริหารในระบบชลศาสตร์ รู้ทางน้ำเข้า-ออก
10	ผังการแบ่งเขตพื้นที่การใช้ประโยชน์เป็นเขตอนุรักษ์ เขตกันชน และเขตพัฒนา	เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ตาม มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 3 พฤศจิกายน 2552 มาตรการที่ 9
11	ข้อกำหนดกิจกรรมที่ทำได้/ห้ามกระทำ	เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ตาม มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 3 พฤศจิกายน 2552 มาตรการที่ 9

ตัวอย่าง

การจัดทำข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ อ.เมือง จ.หนองคาย

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ จ.หนองคาย

ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ

ข้อมูลที่ตั้งและระบบลุ่มน้ำ

ชื่อแหล่งน้ำ หนองกอมเกาะ

พิกัด x ..255636.. พิกัด y ..1972841...

ที่ตั้ง จังหวัดหนองคาย อำเภอเมือง ตำบลหนองกอมเกาะ

ลุ่มน้ำ โขงตะวันออกเฉียงเหนือ ลุ่มน้ำย่อย แม่น้ำโขงส่วนที่ 6/2 รหัส 0312

เนื้อที่ประมาณ 3,000 ไร่ ความจุ 12 ล้าน ลบ.ม. ความลึกเฉลี่ย 3.5 เมตร

เอกสารที่ดินตามกฎหมาย

การประกาศเขตคุ้มครอง/อนุรักษ์.....

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ จ.หนองคาย

โครงการที่เกี่ยวข้อง

- 1.สวนรุกขชาติ ๖๐ ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-ลาว (Thai – Laos Arboretum in Celebrating of the 60 Years of Diplomatic Relations) ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โทรศัพท์ 0818665054 (นายประสิทธิ์ พุทธบุชา หัวหน้าสวนฯ) (<https://m.facebook.com/Thailaosarb60/>)
- 2.โครงการออกแบบรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยวเชิงการศึกษาพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ (หนองกอมเกาะ) อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดย กองผังเมืองเฉพาะ กรมโยธาธิการและผังเมือง

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ จ.หนองคาย

ความสำคัญ

1. เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ
2. มีพันธุ์พืชที่หลากหลาย เช่น กุ่มน้ำ จิกน้ำ เสม็ดขาว แคม รูปฤาษี กก กระจูด บัวหลวง ผักตบชวา

จอก แหน สาหร่าย

3. มีพันธุ์สัตว์ ได้แก่ สัตว์ครึ่งน้ำครึ่งบก สัตว์น้ำ และนกอีกหลายชนิด ทั้งนกประจำถิ่นและนกอพยพ เช่น นกเป็ดน้ำ นกปากห่าง นกกาบบัว นกอีโก้ นกยาง

4. เป็นพื้นที่ที่มีระบบนิเวศอุดมสมบูรณ์ และมีทัศนียภาพที่งดงามเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของ

ตำบล

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ จ.หนองคาย

การใช้ประโยชน์

1. เป็นที่อยู่อาศัยของพันธุ์สัตว์น้ำนานาชนิด เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของท้องถิ่น
2. มีหมู่บ้านริมหนองรวม 9 หมู่บ้าน
3. ทำการเพาะปลูก ทำนาดำนาปี นาปรัง และปลูกพืชผักสวนครัว มีการเลี้ยงจำพวก วัว ควาย บ้างเล็กน้อย มีการจับปลา เก็บดอกบัวแดงขาย ทำนาบัว เลี้ยงปลา และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวของตำบล
4. เป็นสวนรุกขชาติ ๖๐ ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-ลาว กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ตั้งแต่ พ.ศ. 2557 ซึ่งทำหน้าที่

- 4.1 เป็นศูนย์เรียนรู้ระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ
- 4.2 เป็นสถานีอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำ
- 4.3 เป็นแหล่งสงวนและอนุบาลพันธุ์ปลา และเป็นแหล่งวิทยาการ
- 4.4 เป็นเส้นทางการศึกษาธรรมชาติทั้งทางบกและทางน้ำ
- 4.5 เป็นศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาอีสานเหนือ(เศรษฐกิจพอเพียง)

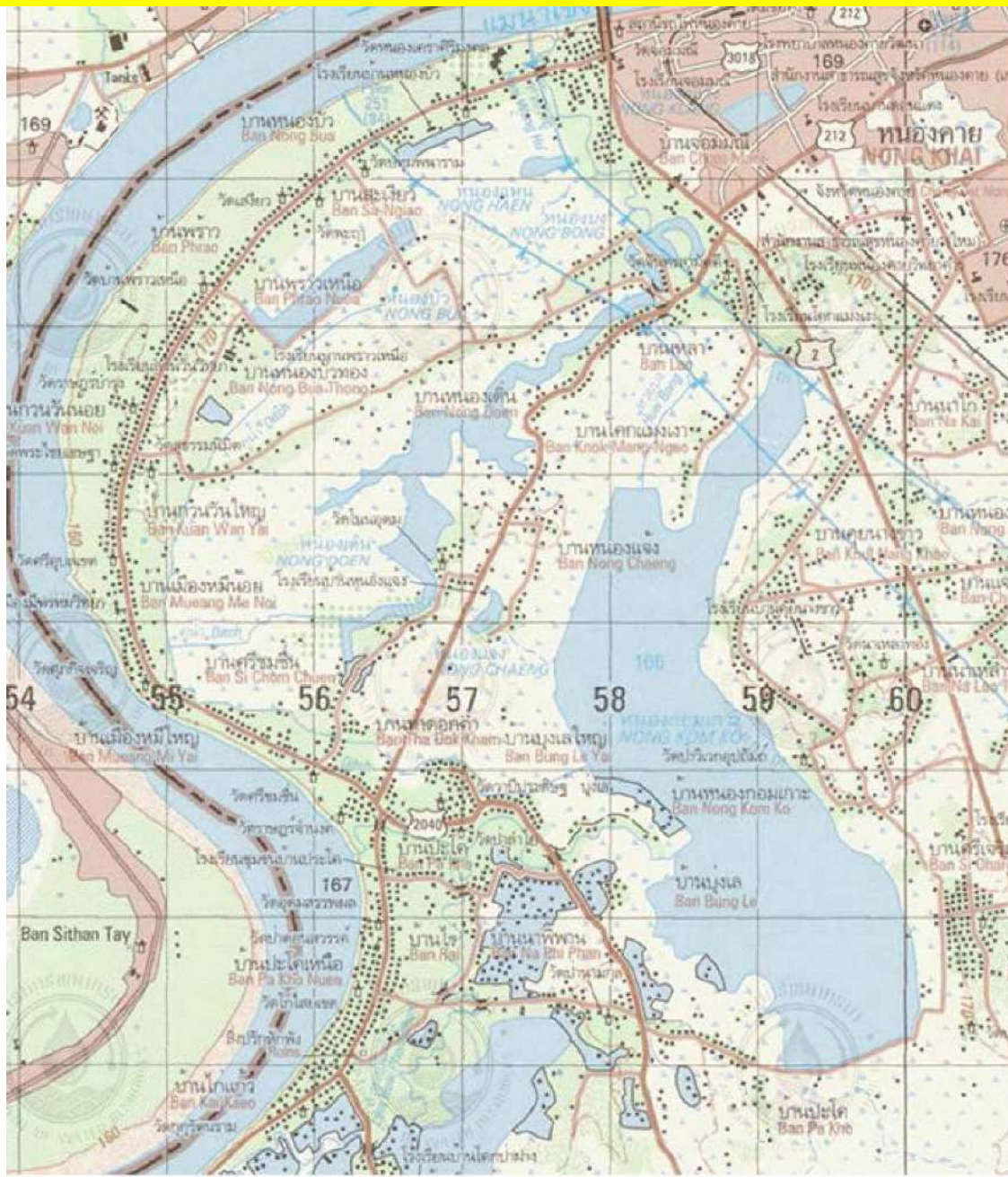

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ จ.หนองคาย

สภาพปัญหาของแหล่งน้ำ

- 1.มีการปรับปรุงพื้นที่บางส่วนเพื่อให้สามารถกักเก็บน้ำได้ตลอดปี แต่บางส่วนยังมีสภาพตื้นเขิน มีวัชพืชปกคลุมจนไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากทำการประมงขนาดเล็ก พันธุ์ปลาที่มีจำนวนลดลง สภาพโดยรอบมีความเสื่อมโทรม เพราะขาดการดูแลจากชุมชน
- 2.มีการใช้พื้นที่บางส่วนเพื่อทำการเกษตรในบางฤดูกาล ทำให้น้ำเกิดการปนเปื้อนสารเคมีการเกษตร
- 3.มีขยะในพื้นที่เนื่องจากเป็นพื้นที่ใกล้ชุมชน
- 4.การตื้นเขินเนื่องจากวัชพืชที่เติบโตเร็ว เนื่องจากมีน้ำทิ้งจากชุมชนไหลลงพื้นที่ชุ่มน้ำ
- 5.มีการเปลี่ยนแปลงของปริมาณน้ำไหลเข้าและออกพื้นที่ชุ่มน้ำเนื่องจากการพัฒนาของพื้นที่โดยรอบ
- 6.มีการถมพื้นที่บางส่วนเพื่อทำสวนสาธารณะหนองกอมเกาะ
- 7.มีความต้องการใช้น้ำมากกว่าศักยภาพของพื้นที่ ทำให้ต้องการขุดสระเพื่อเป็นแหล่งน้ำ

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองคอมเกาะ จ.หนองคาย

แผนที่ 1: 50,000

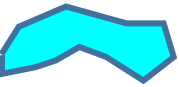

ระวาง 5544 IV

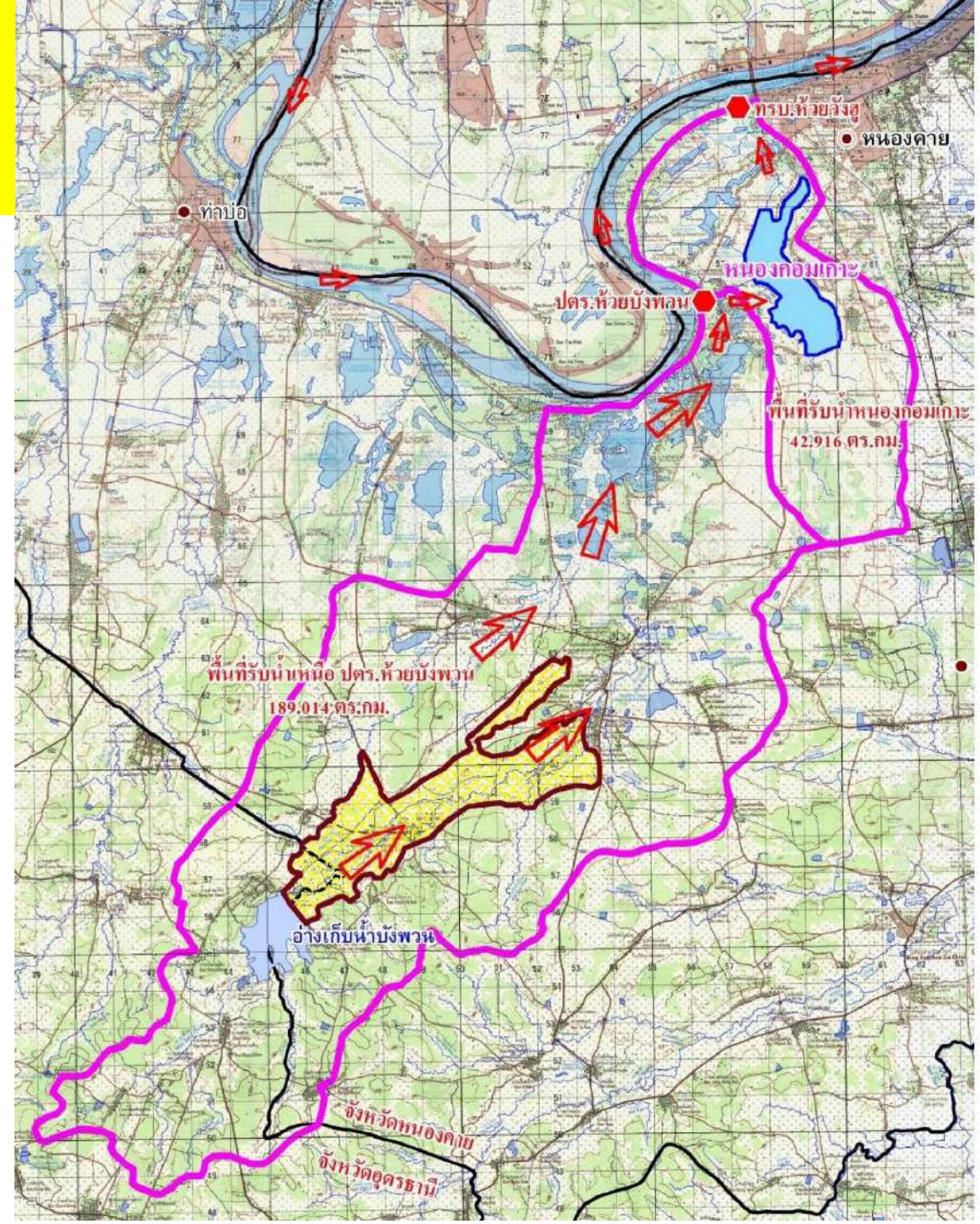
Zone 48

WGS84

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ หนองกอมเกาะ จ.หนองคาย

แผนที่ พื้นที่รับน้ำ

- ขอบเขตพื้นที่รับน้ำ
- ทิศทางการไหลของน้ำ
- พื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ
- อาคารบังคับน้ำ
- พื้นที่ชลประทาน

โครงการจัดทำแผนหลักการจัดการจัดทำผิ้ำน้ำ ประโยชน์ที่่ได้จากโครงการ

แผนที่/แผนผังผิ้ำน้ำ

ผลลัพธ์

รายการประกอบผิ้ำน้ำ

ข้อกำหนดประกอบผิ้ำน้ำ
ผิ้ำน้ำส่วน่ที่่สามารถน้้ำจ้้นที่่

ที่่ ๑ มีผิ้ำน้ำ ใดที่่ไม่ได้อยู่ในผิ้ำน้ำที่่มีที่่อยู่ ภายใต้อาคารและที่่ใช้เพื่อทำที่่อยู่อาศัย
ที่่มีที่่อยู่ใต้อาคารและที่่มีที่่อยู่ ภายใต้อาคารและที่่ใช้เพื่อทำที่่อยู่อาศัย

(๑) สภาท้าว
(๒) ที่่มีที่่อยู่ใต้อาคาร
(๓) ...

หมวด ๑
ที่่ถูกแบ่งที่่ในทางราชการและที่่มีที่่อยู่ใต้อาคาร

ที่่ ๒ อาคารและที่่มีที่่อยู่ใต้อาคารและที่่มีที่่อยู่ใต้อาคารและที่่มีที่่อยู่ใต้อาคาร
ที่่มีที่่อยู่ใต้อาคารและที่่มีที่่อยู่ใต้อาคารและที่่มีที่่อยู่ใต้อาคาร

หมวด ๒
แบบที่่มีที่่อยู่ใต้อาคาร
ที่่มีที่่อยู่ใต้อาคาร

แบบที่่มีที่่อยู่ใต้อาคารและที่่มีที่่อยู่ใต้อาคาร
ที่่มีที่่อยู่ใต้อาคารและที่่มีที่่อยู่ใต้อาคาร

ฐานข้อมูล

มีกรอบแนวทาง
วิธีการศึกษาการทำผิ้ำน้ำ
ที่่เหมาะสม

มีการกำหนดรูปแบบ
แผนที่ผิ้ำน้ำ ให้มีมาตรฐาน
เป็นที่่ยอมรับและใช้ประโยชน์ได้

มีร่างข้อกำหนด
และขอบเขตการศึกษา
การทำผิ้ำน้ำของสุ่่มน้ำต่างๆ

ผิ้ำน้ำ
กำหนดขอบเขตระบบ
เส้นทางน้ำตั้งแต่ต้นน้ำ
ถึงปลายน้ำ

การใช้ประโยชน์ที่ดิน
ในเขตผิ้ำน้ำไม่ให้กีดขวาง
ทางน้ำรักษาลำน้ำและ
คงความสามารถในการ
ระบาย

ลดความสูญเสีย
แรงเหวี่ยงประชาชนในพื้นที่
เสี่ยงภัยอุทกภัย ลดความ
เสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน
ของประชาชน

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ จ.หนองคาย

ผังน้ำมีข้อมูลดังตาราง แผนภูมิ และผังการแบ่งเขตพื้นที่การใช้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

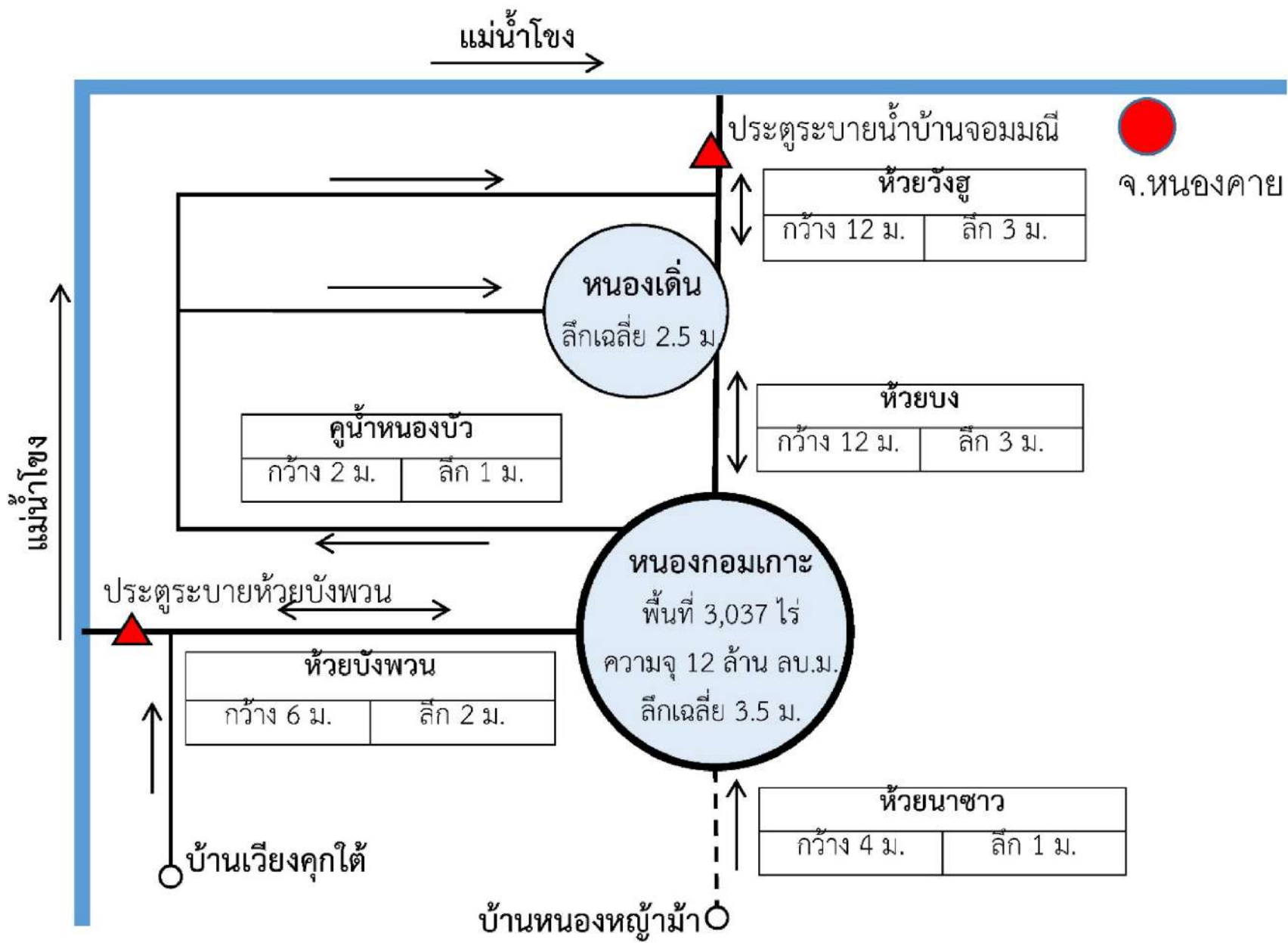
ทิศ	ชื่อลำน้ำ	น้ำไหล เข้า/ออก	มีต้นน้ำ จาก	น้ำไหล ตลอดปี/ไม่	กว้าง (เมตร)	ลึก (เมตร)	สภาพปัญหา ของลำน้ำ
เหนือ	ห้วยบง-ห้วยวังฮู	เข้า/ออก ตามฤดูกาล	แม่น้ำโขง	ตลอดปี	12	3	ต้นเขิน มีอาคารบังคับน้ำ
ตะวันออก	ไม่มีลำน้ำ	-	-	-	-	-	-
ใต้	ห้วยนาซาว	เข้า	บ.หนอง หญ้ามา	ไม่ตลอดปี	4	1	มีการกั้นลำน้ำเป็น ระยะ/บุกรุก
ตะวันตก	คูน้ำหนองบัว	ออก	หนองบัว	ตลอดปี	2	1	คุณภาพน้ำ ต้นเขิน
	ห้วยบังพวน	เข้า/ออก ตามฤดูกาล	แม่น้ำโขง	ตลอดปี	6	2	ต้นเขิน มีอาคารบังคับน้ำ

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ จ.หนองคาย

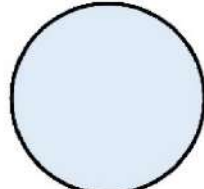

ผังน้ำ

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ จ.หนองคาย

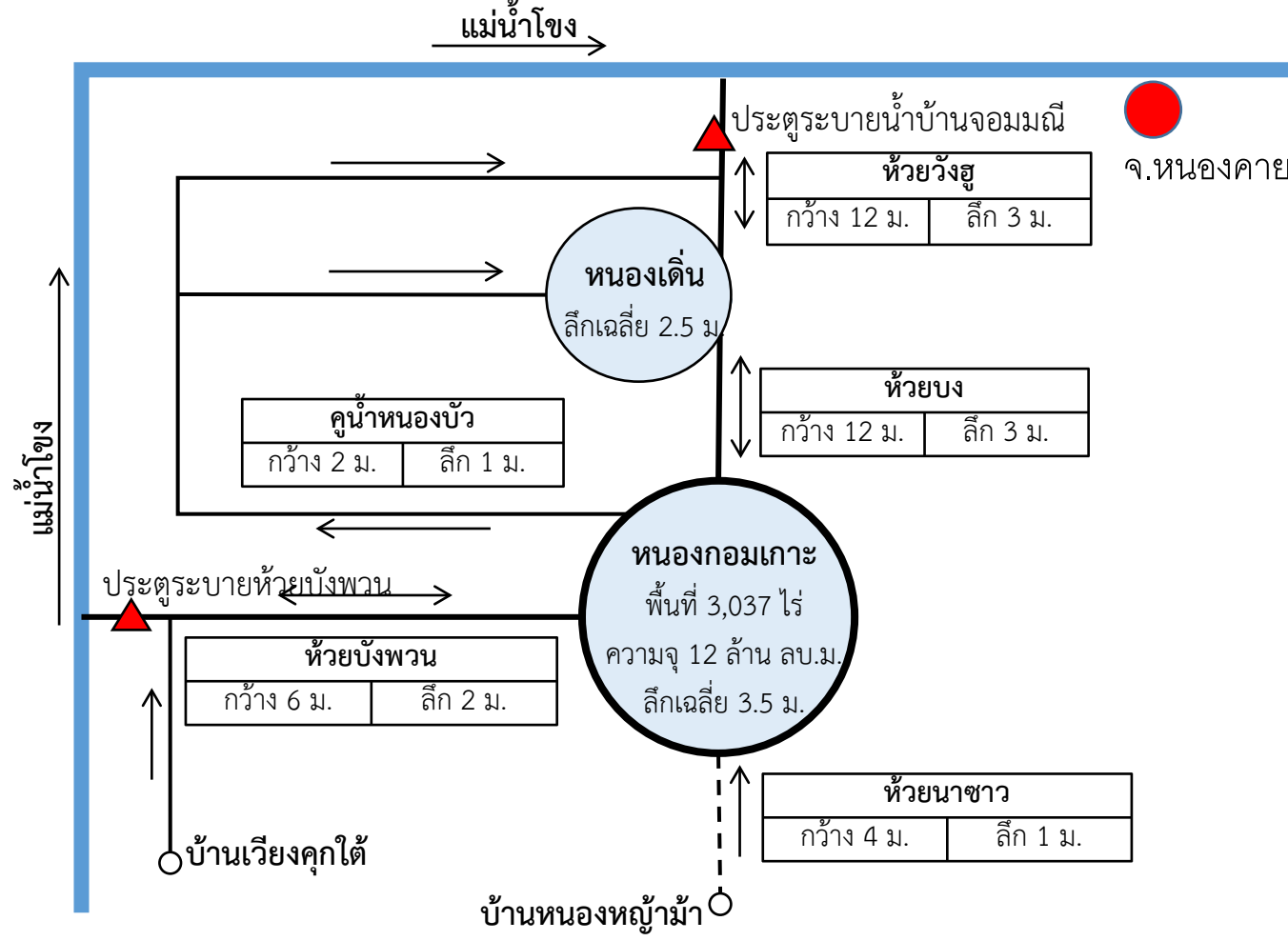
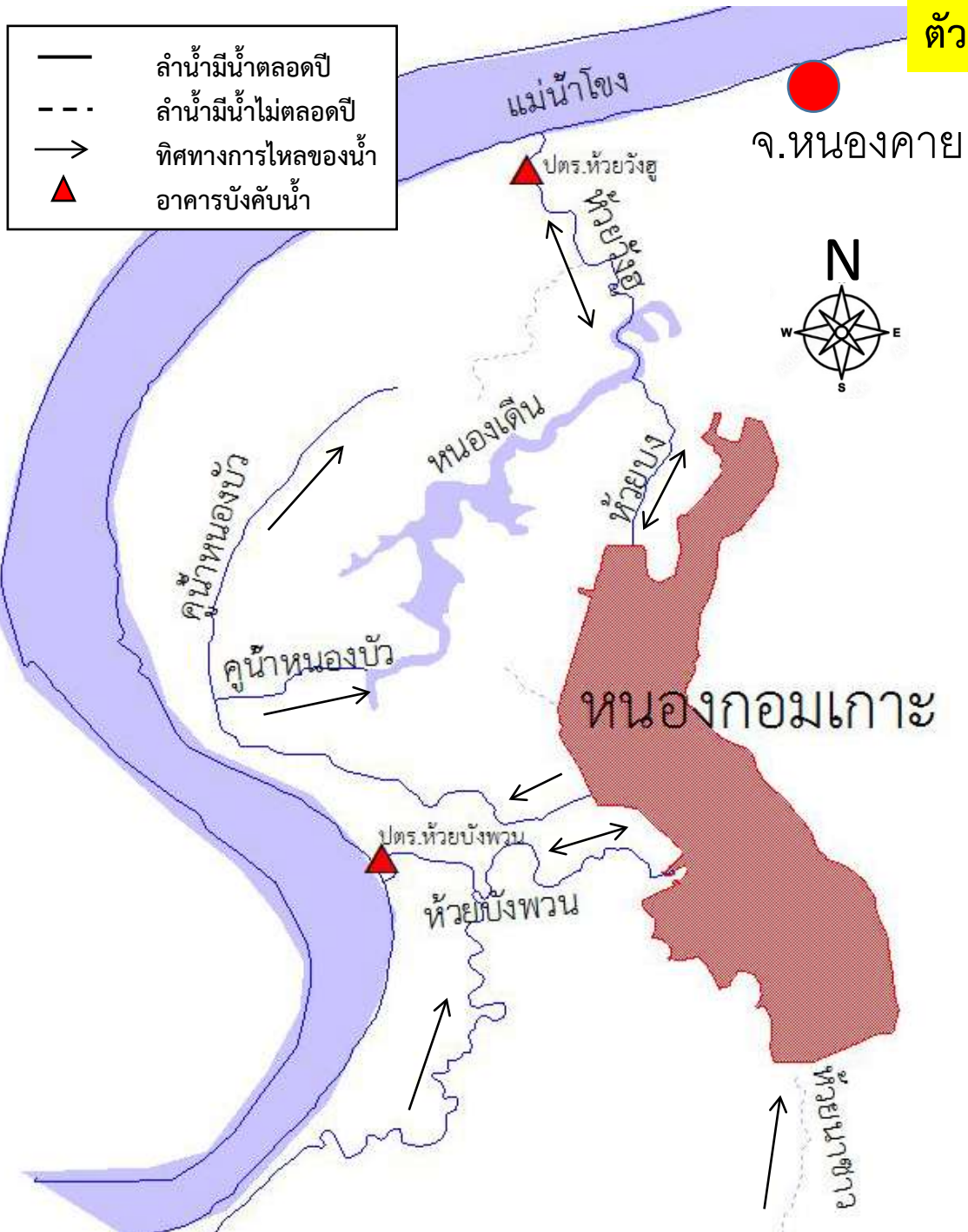
สัญลักษณ์

- ทรัพยากรน้ำสาธารณะ และพื้นที่ชุ่มน้ำ
- ลำน้ำมีน้ำตลอดปี
- ลำน้ำมีน้ำไม่ตลอดปี
- ทิศทางการไหลของน้ำ
- อาคารบังคับน้ำ

 จ.หนองคาย

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ จ.หนองคาย

- ลำน้ำมีน้ำตลอดปี
- - - ลำน้ำมีน้ำไม่ตลอดปี
- ทิศทางการไหลของน้ำ
- ▲ อาคารบังคับน้ำ

- สัญลักษณ์
- ทรัพยากรน้ำสาธารณะ และพื้นที่ชุ่มน้ำ
 - ลำน้ำมีน้ำตลอดปี
 - - - ลำน้ำมีน้ำไม่ตลอดปี
 - ทิศทางการไหลของน้ำ
 - ▲ อาคารบังคับน้ำ

ข้อมูลดาวเทียม Landsat 7 พื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ

2/2003

1/2015

1/2016

3/2022

การจัด zoning พื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ โดยใช้เทคนิค Remote sensing

ขอบเขตผิวน้ำและสิ่งปกคลุมดินจากภาพถ่ายดาวเทียมหลายช่วงเวลา

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

มีการเปลี่ยนแปลงมาก

มีการเปลี่ยนแปลงปานกลาง

มีการเปลี่ยนแปลงน้อย

เป็นที่ขยายพันธุ์

กระบวนการมีส่วนร่วมประชาชน

เขตพัฒนา

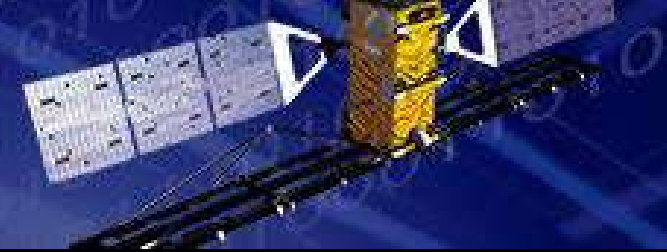
เขตกันชน

เขตฟื้นฟู+อนุรักษ์

เขตอนุรักษ์

ผ่านการแสดงความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อกำหนด
กิจกรรมที่ทำได้ และ กิจกรรมที่ห้ามทำ ในแต่ละเขต

การจัด zoning พื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ โดยใช้เทคนิค Remote sensing

2/2003

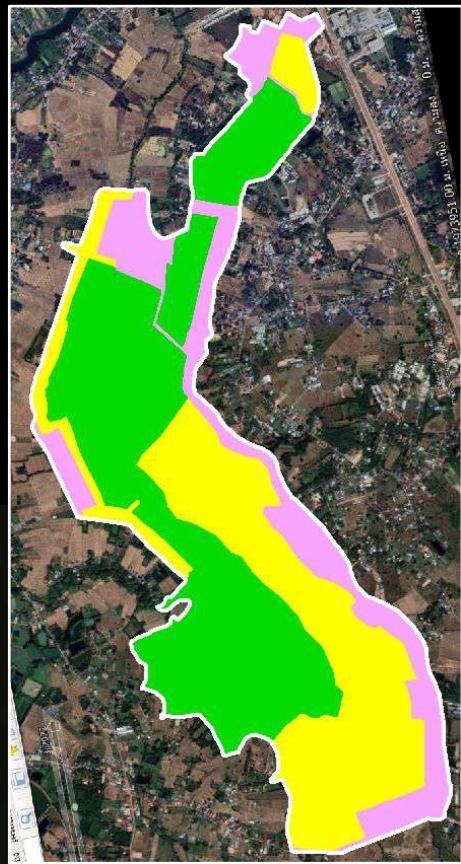
1/2015

1/2016

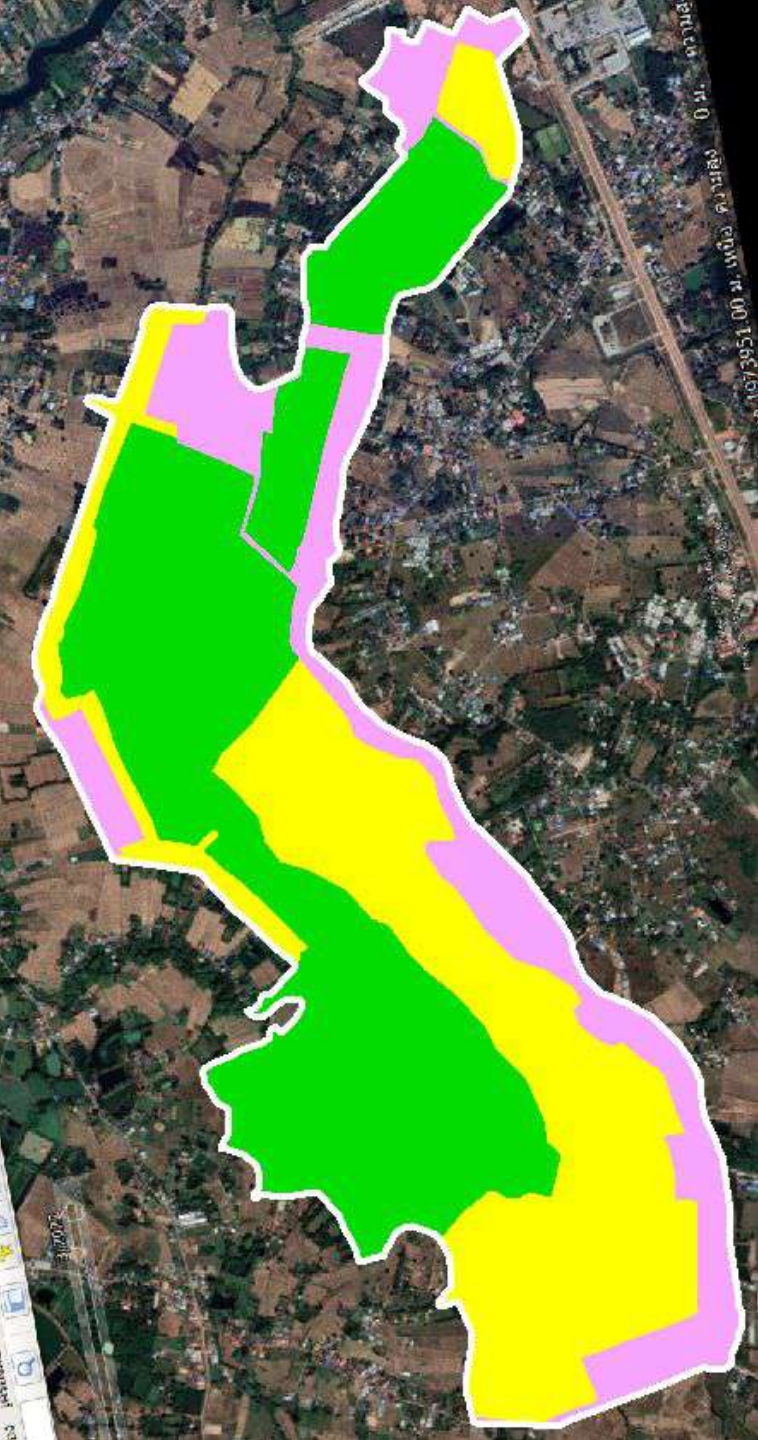

3/2022

- เขตอนุรักษ์
- เขตกั้นชน
- เขตพัฒนา

การจำแนกพื้นที่ตาม zone พื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ โดยใช้เทคนิค Remote sensing

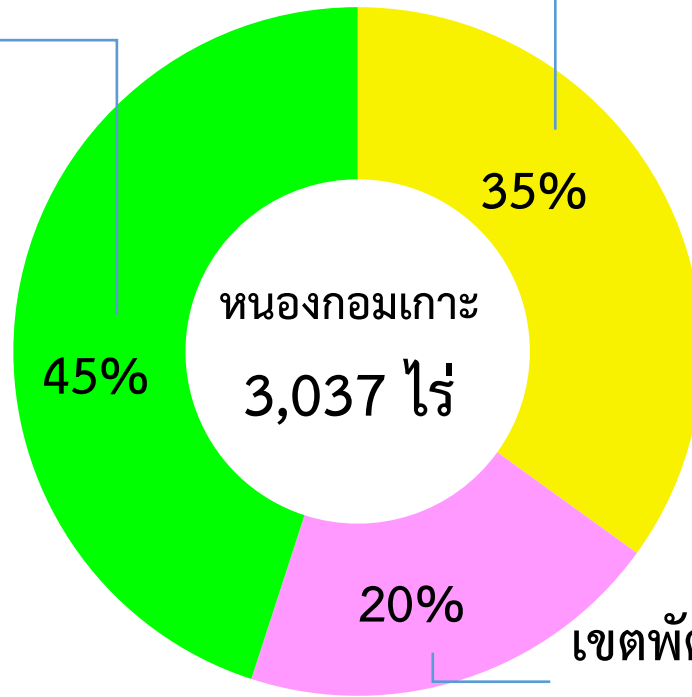

เขตอนุรักษ์
1,367 ไร่

- เป็นแหล่งขยายพันธุ์และอนุบาลตัวอ่อน
- ห้ามรบกวนสัตว์/พืช
- ห้ามขุดลอก/ถม
- อนุญาตให้ใช้เพื่อการศึกษาระบบนิเวศ

เขตกั้นชน
1,062 ไร่

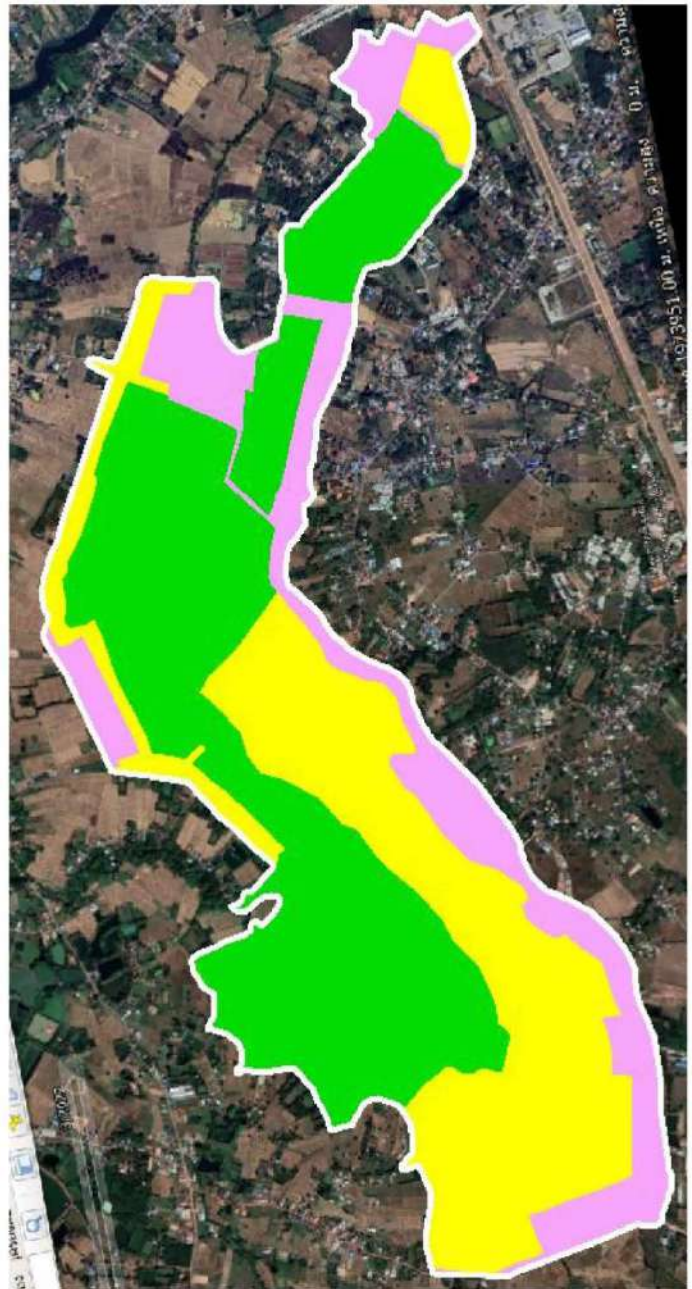
- เป็นแหล่งจับสัตว์น้ำ และใช้ประโยชน์พืชพันธุ์ได้ตามฤดูกาลที่เหมาะสม
- ขุดลอกเพื่อดำรงระบบนิเวศเดิมได้ แต่ห้ามถม
- อนุญาตให้ใช้เพื่อสันทนากการและทำการหารายได้ของชุมชนโดยต้องไม่สร้างผลกระทบต่อเขตอนุรักษ์

เขตพัฒนา
609 ไร่

- เป็นแหล่งน้ำเพื่อชุมชน
- ใช้เพื่อสันทนากการและทำการหารายได้ของชุมชน
- ขุดลอกได้โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ห้ามถม

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ จ.หนองคาย

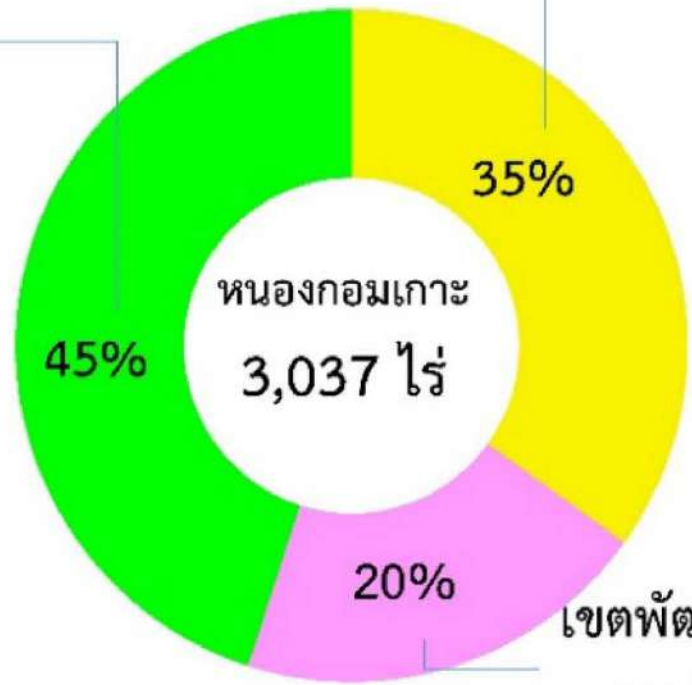

เขตอนุรักษ์
1,367 ไร่

- เป็นแหล่งขยายพันธุ์และอนุบาลตัวอ่อน
- ห้ามรบกวนสัตว์/พืช
- ห้ามขุดลอก/ถม
- อนุญาตให้ใช้เพื่อการศึกษาระบบนิเวศ

เขตกั้นชน
1,062 ไร่

- เป็นแหล่งจับสัตว์น้ำ และใช้ประโยชน์พืชพันธุ์ได้ตามฤดูกาลที่เหมาะสม
- ขุดลอกเพื่อดำรงระบบนิเวศเดิมได้ แต่ห้ามถม
- อนุญาตให้ใช้เพื่อสันนทาการและทำการหารายได้ของชุมชนโดยต้องไม่สร้างผลกระทบต่อเขตอนุรักษ์

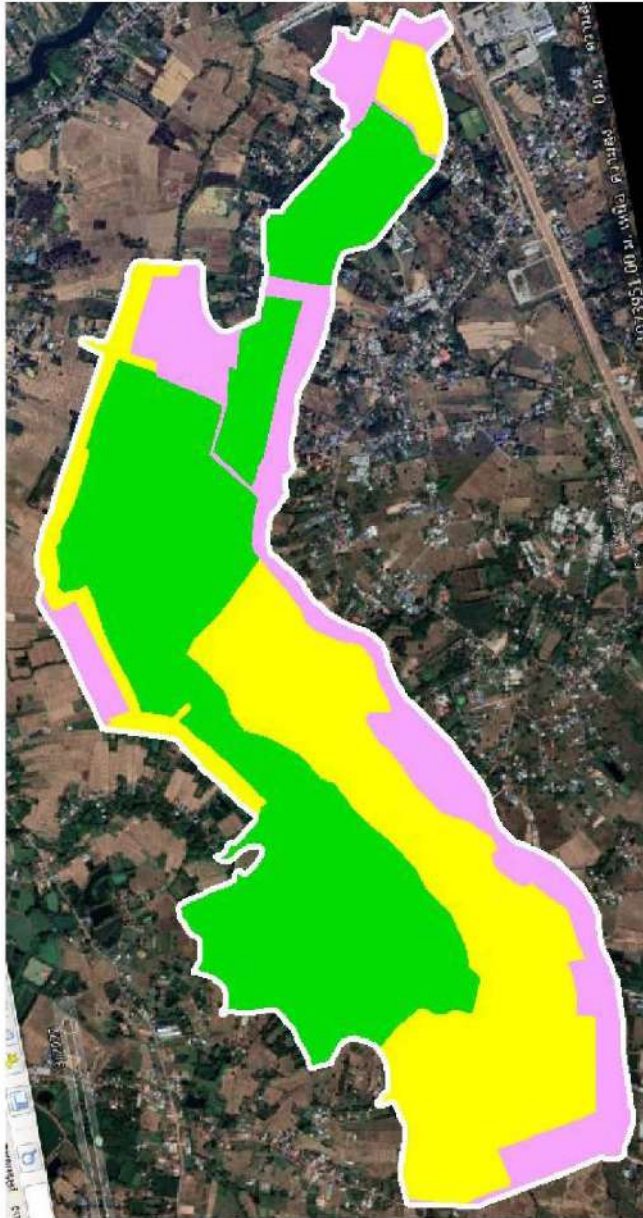

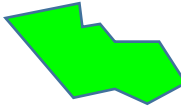
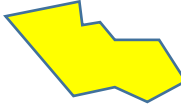
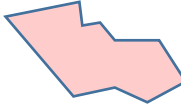
ผ่านการแสดง
ความคิดเห็นของ
ผู้มีส่วนได้เสีย

เขตพัฒนา
609 ไร่

- เป็นแหล่งน้ำเพื่อชุมชน
- ใช้เพื่อสันนทาการและทำการหารายได้ของชุมชน
- ขุดลอกได้โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ห้ามถม

ตัวอย่าง ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ จ.หนองคาย

เขตพื้นที่	กิจกรรมที่ทำได้	กิจกรรมที่ห้ามกระทำ
เขตอนุรักษ์ 	1. เป็นแหล่งศึกษาการขยายพันธุ์และอนุบาลตัวอ่อน 2. อนุญาตให้ใช้เพื่อการศึกษาาระบบนิเวศ	1. ห้ามเข้าไปรบกวนสัตว์/พืช และก่อมลพิษ 2. ห้ามขุดลอก 3. ห้ามถม
เขตกั้นชน 	1. เป็นแหล่งจับสัตว์น้ำ และใช้ประโยชน์พืชพันธุ์ได้ตามฤดูกาลที่เหมาะสม 2. ขุดลอกเพื่อดำรงระบบนิเวศเดิมได้ 3. อนุญาตให้ใช้เพื่อสันนทาการและทำการหารายได้ของชุมชนโดยต้องไม่สร้าง 4. ผลกระทบต่อเขตอนุรักษ์	1. ห้ามก่อมลพิษทางเสียง น้ำ อากาศ ขยะ 2. ห้ามจับสัตว์น้ำในช่วงเวลาที่กำหนด 3. ห้ามการขุดลอกที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ 4. ห้ามถม 5. ห้ามนำสิ่งมีชีวิตต่างถิ่นมาปล่อย
เขตพัฒนา 	1. เป็นแหล่งน้ำเพื่อชุมชน 2. ใช้เพื่อสันนทาการและทำการหารายได้ของชุมชน 3. ขุดลอกได้โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	1. ห้ามก่อมลพิษทางเสียง น้ำ อากาศ ขยะ 2. ห้ามถม

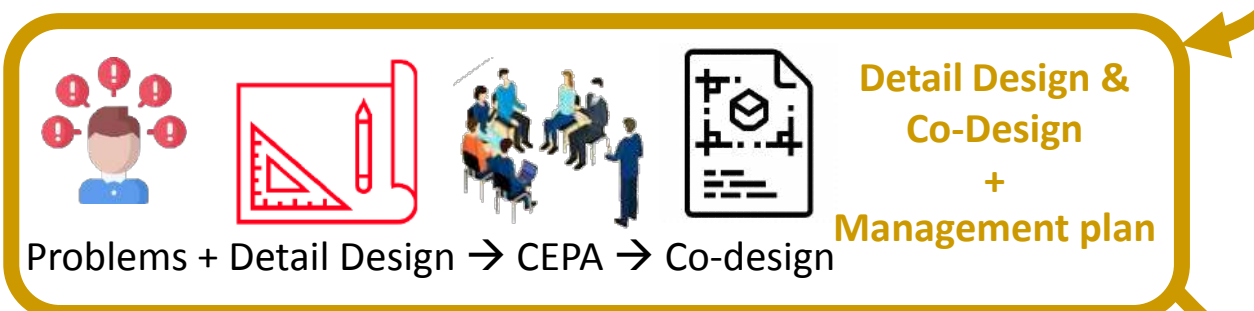
การนำข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ
ไปขยายผล

ขั้นตอนการดำเนินการพื้นที่ชุ่มน้ำทุกระดับ

เสนอขึ้นทะเบียน Ramsar site

- มติ ครม. 3 พ.ย. 2552 มาตราที่ 9.
- จัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ
 - แบ่งเขตใช้ประโยชน์และเขตพัฒนา
 - กำหนดแนวเขตกันชนพื้นที่
 - กำหนดกิจกรรมที่ทำได้และห้ามกระทำ

- กิจกรรมผูกพันตามอนุสนธิสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำ
- การจัดทำรายงาน Ramsar Information Sheet และ Country Reports
 - การจัดงานวันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก

- อนุรักษ์
 - ฟื้นฟู
 - พัฒนา+ใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด
-

การจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ

สำรวจ

1.ชื่อผู้ใช้น้ำ

2.ที่ตั้ง/ปริมาณพื้นที่

3.กิจกรรมที่ใช้น้ำผลิต

4.ระยะเวลาการใช้น้ำ

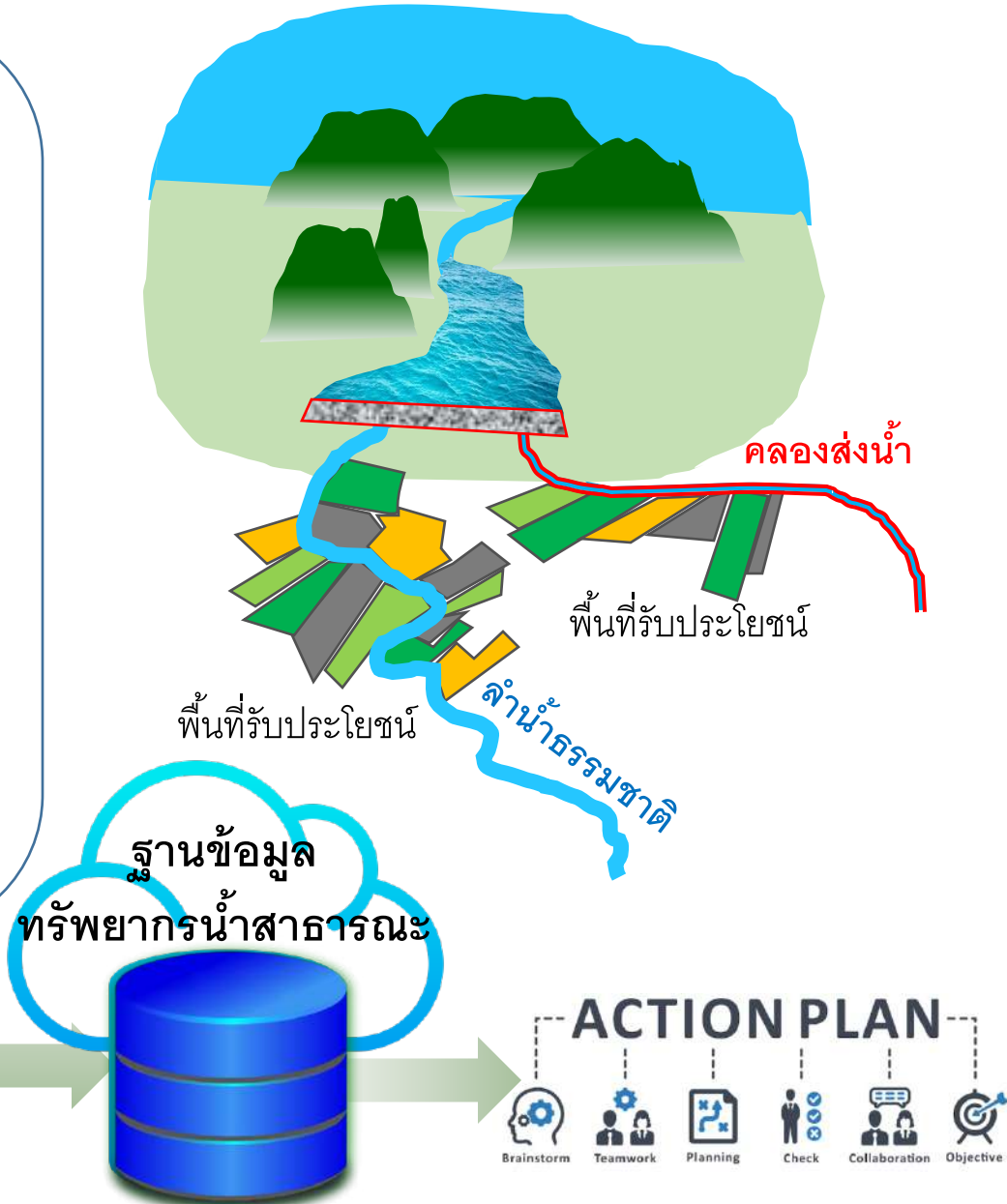

5.ปริมาณน้ำที่ใช้

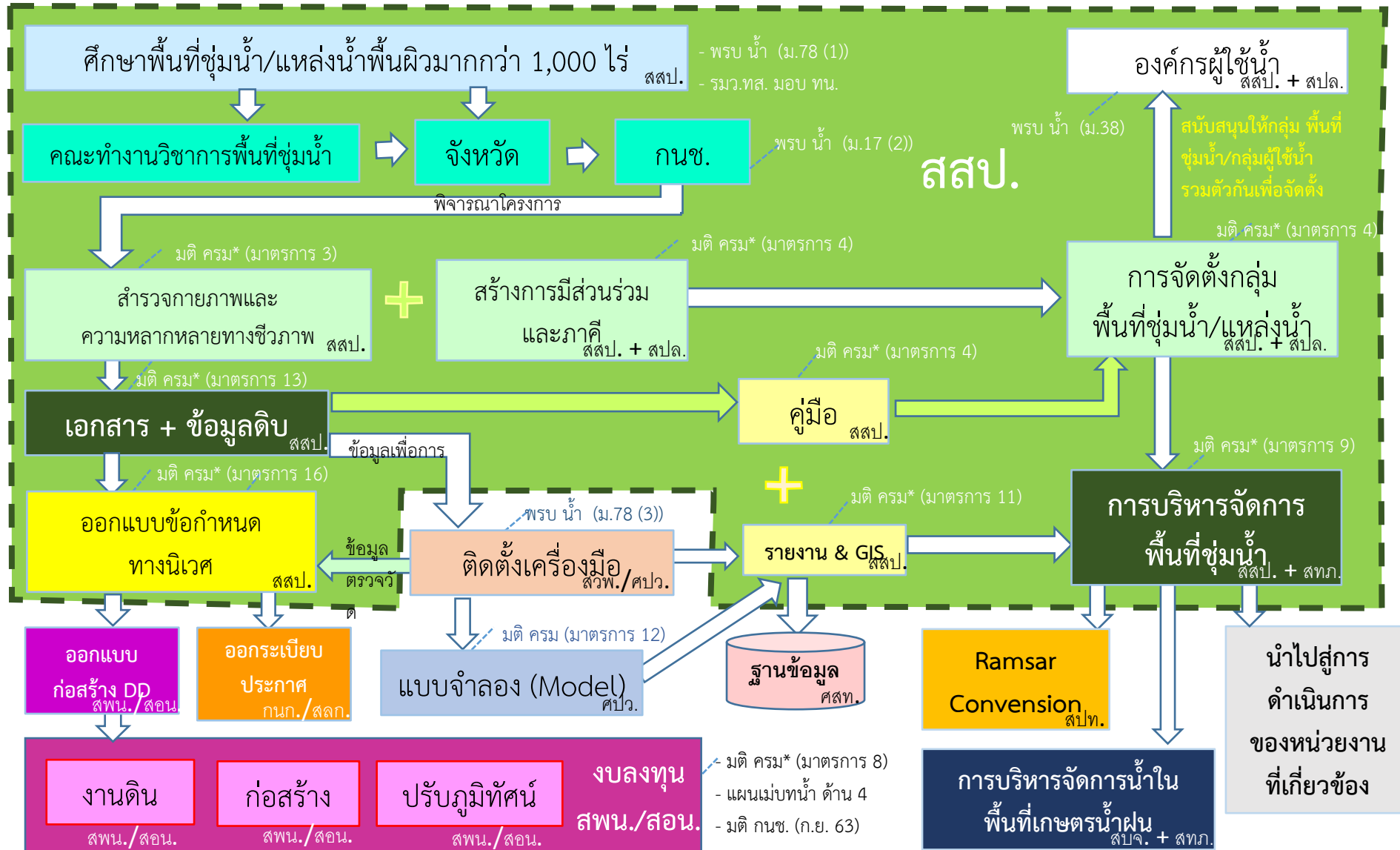

6.ราคาผลผลิต
และรายได้

- ก่อนมีโครงการ → ข้อมูลฐาน
- หลังมีโครงการ → ประสิทธิภาพโครงการ

ความเชื่อมโยงกระบวนการงานที่ตอบสนองต่อภารกิจใหม่ ผลผลิต ตัวชี้วัด และโครงการสำคัญ

* **หมายเหตุ:** มติ ครม. หมายถึง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552การทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติของประเทศไทย และ**มาตรการการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ 17 มาตรการ** โดยเห็นความสำคัญของระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติเป็นแหล่งรองรับน้ำและกักเก็บน้ำอุกบุงกรุก ทำลายและ/หรือถูกพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปใช้ประโยชน์รูปแบบอื่น

ขอบคุณ

พื้นที่ชุ่มน้ำหนองกอมเกาะ
อ.เมือง จ.หนองคาย
ในเขตสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 3